

Pedagogisch werkplan Kinderwoud breed

Vertaling van het beleidskader naar de praktijk

Geborgenheid

- Een veilige basis in de groep 2
- Samenwerking met ouders 4

Eigenheid en zelfontplooiing

- Spelend leren 7
- Mogelijkheden voor een brede ontwikkeling; methodisch werken 8
- Het activiteitenaanbod 8
- Taalbeleid en het aanbod met betrekking tot meertaligheid 10
- Omgaan met waarden, normen en regels 11
- Volgen en Signaleren; oog voor de ontwikkeling van het kind 14

Interactie met de materiele omgeving

- De speel-leeromgeving 16
- Buitenspelen 18

Vaardigheden medewerkers

- Oog voor de ontwikkeling van de medewerker; deskundigheidsbevordering 19

GEBORGENHEID

Een veilige basis in de groep

Bij jonge kinderen gaat het er vóór alles om dat ze zich veilig en vertrouwd voelen. Een kind dat zich veilig voelt, voelt zich goed en heeft energie om te leren en te ontwikkelen. Bij het bieden van deze emotionele veiligheid spelen de pedagogisch medewerkers een grote rol. Wij vinden het belangrijk dat het kind gezien en gehoord wordt. Kinderen worden opgevangen in een groep. Binnen deze groep moeten ze zich prettig en veilig voelen.

De basisgroepen bij de diverse werksoorten zijn zowel horizontaal als verticaal samengestelde groepen. Per groep wordt een maximum gesteld aan het aantal kinderen, om zo een geborgen klimaat te kunnen bieden waarin kinderen zich veilig voelen. Dit is mede afhankelijk van de leeftijd van de kinderen en daarmee van de leidster-kind ratio en het oppervlak van de basisgroep van de groepsruimte. De reguliere groepsgrootte op de kinderdagverblijven is 12 kinderen, op de peuteropvang 16 kinderen en op de buitenschoolse opvang 20 kinderen.

Alle kinderen worden bij binnenkomst opgevangen in hun basisgroep. Van daaruit kan de groepssamenstelling wijzigen, bijvoorbeeld bij de uitvoering van de 3+ activiteiten op het kdv en een keuzeaanbod in activiteiten op de bso. Op deze manier blijft geborgenheid het uitgangspunt doordat er meerdere groepsgenootjes en voor het kind bekende pedagogisch medewerkers meegaan naar de verschillende activiteiten.

Een warme, vertrouwde relatie met pedagogisch medewerkers is voor kinderen belangrijk. Ze gebruiken hen als veilige basis om de omgeving te verkennen en zoeken bij hen bescherming en troost. Kinderen ervaren dat er goed voor hen wordt gezorgd.

Onze pedagogisch medewerkers hebben oog en respect voor het kind en gaan adequaat in op de signalen van kinderen in emoties en gedrag, waarmee ze de kinderen emotionele steun bieden en kindvolgend begeleiden.

Het belang van groepsgenootjes die elkaar regelmatig treffen, zorgt ervoor dat kinderen het gevoel hebben bij die groep te horen. Kinderen zijn in elkaar geïnteresseerd, proberen contact te maken en te communiceren. Om elkaar te begrijpen is het belangrijk dat kinderen elkaar kennen en langere tijd met elkaar omgaan. Vertrouwdheid ontstaat door regelmatig samen spelen. Wij zorgen daarom voor opvang van kinderen in een basisgroep. Om tegemoet te komen aan de wens van ouders, bieden we flexibele opvang aan op onze kinderopvanglocaties. Deze opvang is bij Kinderwoud georganiseerd in tijdsblokken, om zo rust en structuur te bieden aan de kinderen en daarmee tegemoet te komen aan onze kernwaarde geborgenheid.

Dagritme, regels en rituelen bieden kinderen veiligheid en structuur. De indeling van de ruimte en een bepaald dagritme maken de wereld voorspelbaar. Het hanteren van duidelijke regels zorgt voor duidelijkheid en het gebruik van gewoonten en rituelen maken de omgeving voorspelbaar en vertrouwd. Door dingen uit te leggen en te benoemen maakt de pedagogisch medewerker de wereld begripelijk en vormt daarmee een veilige basis.

Er wordt bij Kinderwoud gewerkt met een dagindeling. Er zijn een aantal vaste momenten op een dag om te eten, te slapen en te spelen, zonder hierbij een strak tijdschema te hanteren. Dit wordt veelal begeleid met rituelen als liedjes, geluiden of versjes die een nieuwe activiteit aankondigen. Op deze manier biedt je naast aandacht voor de taalverwerving bij kinderen, structuur aan in de dagelijkse gang van zaken, zodat de kinderen weten wat ze kunnen verwachten. Dit geeft hen een gevoel van veiligheid en vertrouwen. De gezamenlijke momenten, zoals bijvoorbeeld het eten en de kring, bieden de kinderen rust en gezelligheid. De pedagogisch medewerker heeft aandacht voor alle kinderen en houdt hierbij rekening met de individuele behoefte van het kind.

Kinderwoud heeft een voedingsbeleid opgesteld. Het gezond en verantwoord omgaan met voeding voor kinderen zien wij als een verantwoordelijkheid te behoeve van het welzijn van kinderen. Dit voedingsbeleid is te vinden in ons kwaliteitshandboek.

Elke locatie heeft in het kader van veiligheid en hygiëne een Risico inventarisatie en Evaluatie (Ri&E) opgesteld en hierin wordt verwezen naar de locatieregels.

Regels gelden niet in elke situatie en worden zo gehanteerd dat het kind zich kan ontplooiën in zijn ontwikkeling en daarin niet belemmerd wordt. Als de groep het toelaat en de leiding het verantwoord vindt, is het mogelijk van deze regels af te wijken.

Ook zijn er afspraken gemaakt in de omgang met elkaar en met de omgeving, de zogenoemde gedragsregels. Deze regels zijn positief opgesteld en worden gebruikt in het werken op de groepen. Ze hangen op elke locatie/groep.

De verzorging van de verschillende leeftijdsgroepen 0-4 jaar vraagt om specifieke accenten in de verzorging van de kinderen binnen deze leeftijdsgroep.

Baby's

Baby's vragen om een specifieke verzorging binnen het groepsgebeuren. Om ze voldoende rust te bieden, is de informatie van ouders heel belangrijk, zodat er zoveel mogelijk afstemming kan zijn tussen het kinderdagverblijf en thuis. Tijdens de verzorging wordt met de kinderen gepraat. Er wordt regelmatig gezongen en geknuffeld. Ze worden zoveel mogelijk bij het groepsgebeuren betrokken.

Ook in de inrichting van de ruimte is rekening gehouden met baby's. Voor hen wordt een omgeving gecreëerd, waarin ze zelf dingen kunnen ontdekken en verschillende ontwikkelingsgebieden worden gestimuleerd. Zo is er materiaal om zelf in te bewegen (schommelen), de tastzin te ontwikkelen en materiaal met geluid, visuele effecten en bewegingseffecten. Ook worden er activiteiten aangeboden zoals bijvoorbeeld bellenblazen, kiekeboe e.d., buiten de verzorgingsmomenten om.

Dreumesen

Dreumesen doen minder een beroep op individuele verzorgingsmomenten. Toch hebben zij veel individueel contact nodig. Het 'zelf' proberen en doen vraagt om intensieve begeleiding. Zij kunnen maar kort hun aandacht bij één ding vasthouden en dit vraagt om veel verschillende aantrekkelijke situaties om te spelen en ervaringen op te doen in hun taal- en motorische ontwikkeling. Het soepel omgaan met het dagritme is belangrijk. De vaste activiteiten in het dagritme geven houvast, zoals het samen zingen en eten.

Peuters

Bij peuters vinden de meeste verzorgingsmomenten samen met de groep plaats. Er wordt aandacht besteed aan zindelijkheidsstraining als het kind hier thuis ook mee bezig is, op een positief stimulerende manier. Taal wordt belangrijker in het aangaan van contacten. De peuter moet de mogelijkheid krijgen om zich op allerlei manieren te ontwikkelen door uitdagende activiteiten in kleine groepjes of alleen en het actief deelnemen aan de bezigheden op de groep (bijv. tafeldekken). Variatie in het aanbieden van activiteiten en materialen en uitdaging bieden in het spel vormt de essentie bij deze leeftijdsgroep.

Kinderen vanaf 4 jaar

Op de BSO wordt, afhankelijk van het aantal kinderen, zoveel mogelijk gewerkt met leeftijdsgroepen. Kinderen worden opgevangen in een basisgroep. Kleuters hebben meer behoefte aan geborgenheid en activiteiten in een eigen basisruimte dan de oudere kinderen. Oudere kinderen slaan graag hun vleugels uit en doen graag activiteiten buiten de basisgroep. De aanwezigheid van kinderen waarmee ze graag spelen of het kunnen opzoeken van kinderen in een andere groep is belangrijk voor deze leeftijdsgroep om hun sociale ontwikkeling te bevorderen.

Samenwerking met ouders

De pedagogisch medewerkers bieden de kinderen verzorging, aandacht en begeleiding in een professionele omgeving. Hierdoor delen zij de opvoedingsverantwoordelijkheid met de ouder(s)/verzorger(s). Afstemming met de ouder(s)/verzorger(s) over de opvoeding van hun kind is een belangrijke voorwaarde voor goede opvang in de groep.

In het ouderbeleid van Kinderwoud staat beschreven hoe de ouderparticipatie van Kinderwoud is vorm gegeven. Om de samenwerking met ouders vorm te geven wordt er ingezet op 4 gebieden:

- Persoonlijk contact,
- informatie en advies,
- actieve betrokkenheid en
- meedenken en –beslissen.

In dit werkplan wordt weergegeven hoe de ouderbetrokkenheid op de locaties in de praktijk wordt vormgegeven. Voor het uitgebreide ouderbeleid zie het kwaliteitshandboek.

Vanaf het eerste moment dat een kind op de opvang komt tot het moment van vertrek hebben de pedagogisch medewerkers een belangrijke rol in het contact met de ouders. Dit doen zij onder andere door het voeren van een intakegesprek, het contact tijdens brengen en halen, de oudergesprekken en de ouderavonden.

Kennismaking en wennen

Nieuwe kinderen die voor het eerst op een kindercentrum komen, moeten vaak wennen. Voor de jonge kinderen is het vaak de eerste andere leefsituatie buiten het gezin. Voor ouders is het spannend om hun kind aan de zorg van een andere opvoeder toe te vertrouwen.

Het intakegesprek is daarom een belangrijk moment, waar informatie wordt uitgewisseld, afspraken worden gemaakt over de verzorging en wordt overlegd over specifieke opvoedingsvragen. De eerste maanden dat een kind op de opvang zit is ervoor bedoeld dat het kind, de ouder(s) en de pedagogisch medewerkers elkaar leren kennen en om wederzijds begrip tot stand te brengen. Wennen vereist zorgvuldigheid, omdat dit de basis legt voor het verdere verloop van de periode op de kinderopvang.

Haal- en brengcontacten

Als het kind de groep binnenkomt, begroet de pedagogisch medewerker het kind en de ouder. Zij maakt duidelijk dat het kind en de ouder welkom zijn in de groep en stelt, bijvoorbeeld, vragen om een gesprek te openen. Kinderen hechten aan een vast patroon bij het afscheid nemen. Het ene kind zwaait voor het raam, het andere kind gaat liever spelen. De pedagogisch medewerkers houden hier rekening mee. Het kind voelt zich opgenomen in de groep. Zijn dagdeel op de kinderopvang begint. Het moment van afscheid nemen is voor alle partijen duidelijk.

Het welkom heten en afscheid nemen van kinderen en ouders door de pedagogisch medewerker heeft een positief effect op zowel het kind als de ouder. De twee werelden van het kind ontmoeten elkaar en dit vraagt om een soepele overgang.

Het kind wordt gezien en gewaardeerd. Tevens is er mogelijkheid om informatie uit te wisselen over praktische zaken zoals (fruit)eten, drinken, activiteiten, zindelijkheid en slapen. Op de BSO is informatie-uitwisseling belangrijk over het sociaal functioneren, de zelfstandigheid en de activiteiten op de BSO. Daarnaast kunnen pedagogisch medewerkers inspelen op informatie die ze krijgen over hoe het kind zich thuis gedraagt. Ouders krijgen zicht op hoe hun kind binnen de groep is.

Ouders en pedagogisch medewerkers zijn afhankelijk van de informatie die zij van elkaar krijgen. Alle ouders krijgen de tijd om hun verhaal te doen en vragen te stellen. Op het KDV vormen de schriftjes een belangrijk communicatiemiddel tussen ouders en pedagogisch medewerkers. Onze pedagogisch medewerkers hebben aandacht voor alle ouders en zijn zich hier bewust van. Ook is er aandacht voor de ouders die hun kind op hectische momenten op de groep brengen dan wel ophalen. Op de BSO is dit vaak het enige moment dat men ouders treft en vormt dus een belangrijk moment voor de informatie-uitwisseling. De informatie uitwisseling tussen ouders en de betreffende locatie/groep gebeurt steeds meer digitaal via de Kinderwoud app.

Mentorschap

Bij het creëren van een beschermde omgeving met persoonlijke aandacht voor de kinderen speelt het mentorschap een centrale rol. Het is voor ouders in de regel een grote en emotionele stap om hun kind aan een ander toe te vertrouwen. Daarom is het van groot belang om vanaf de plaatsing van het kind op het kindercentrum, een solide basis te leggen waarin sprake is van wederzijds vertrouwen tussen ouder en pedagogisch medewerker. Door aan elk kind een mentor toe te wijzen kan beter worden ingespeeld op de wens van ouders hun kind de juiste aandacht en zorg te geven. Het resultaat hiervan is dat de ouders de pedagogisch medewerker als een partner in de opvoeding van hun kind gaan zien en de ouder zijn/haar kind met een gerust hart achterlaat.

Bij de plaatsing van het kind op het kindercentrum, krijgt ieder kind een mentor toegewezen. Een mentor is een pedagogisch medewerker, die het kind ziet en op de betreffende groep werkzaam is. Deze mentor is degene die verantwoordelijk is voor het volgen en bespreken van het welbevinden en de ontwikkeling van de aan de mentor toevertrouwde kinderen en daarmee het aanspreekpunt voor de ouders. Op de buitenschoolse opvang is de mentor tevens het aanspreekpunt voor het kind. In de dagopvang is de mentor verplicht om periodiek de ontwikkeling en het welbevinden met de ouders te bespreken. In de buitenschoolse opvang hoeft dit alleen als dat gewenst is; de vraag hiervoor kan zowel van de ouder als van de pedagogisch medewerker komen.

Een mentor begeleidt het kind en de ouders tijdens de wienperiode, houdt het kind net even wat extra in de gaten en houdt ouders goed op de hoogte, zodat de wienperiode goed verloopt. Wanneer een kind naar een volgende groep doorstroomt, wordt het kind toegewezen aan een andere mentor. Bij de overdracht van het mentorschap worden de ontwikkelingsgegevens doorgegeven en vindt er een overdrachtsgesprek tussen de mentoren plaats. De mentor verzorgt op kdv en pov de overdracht naar de basisschool en indien van toepassing naar de bso en bespreekt dit met de ouders.

Oudergesprekken

Ouders en pedagogisch medewerkers kunnen elkaar spreken bij het halen en brengen. Voor meer diepgang in de contacten zijn er oudergesprekken. Deze worden jaarlijks aangeboden vanuit onze pedagogisch medewerkers.

Tussendoor is er ook altijd de mogelijkheid tot een gesprek op initiatief van pedagogisch medewerkers en/of ouders. Doel van het oudergesprek is het bespreken van de ontwikkeling van het kind en het verloop van de opvang.

Aan het eind van de opvangperiode en voordat het kind de opvang verlaat, vindt een eindgesprek met ouders plaats.

Voor de kinderen die vanuit het kinderdagverblijf of de peuteropvang naar de basisschool gaan, wordt hierin het verloop van de ontwikkeling met ouders besproken en wordt instemming gevraagd de gegevens betreffende de ontwikkeling van het kind over te dragen aan de betreffende basisschool. Ouders zorgen er in principe zelf voor dat deze informatie bij de betreffende school terecht komt. In een aantal gemeentes is de afspraak gemaakt dat de overdracht van informatie door de voorschoolse voorziening wordt geregeld.

Indien nodig kan de pedagogisch medewerker/mentor in de warme overdracht naar school bijzonderheden, aandachtspunten en zorgen rond een kind nader toelichten. Tevens wordt teruggekeken op de periode dat het kind op de kinderopvang heeft doorgebracht en wordt aan alle ouders gevraagd naar hun mening over de opvang en de dienstverlening van de kinderopvanglocatie.

Ouderavond

Per locatie vindt er per jaar één ouderavond plaats. Deze avond heeft een informatief karakter. Er staat, naast algemene informatie, vaak een centraal thema op de agenda. Doel van de ouderavond is informatie-uitwisseling en het bevorderen van de contacten zowel tussen ouders onderling als tussen ouders en pedagogisch medewerkers.

Kinderen met een VVE indicatie

Als uw kind een VVE indicatie heeft, betekent dit dat uw kind extra ondersteuning nodig heeft op de peuteropvang. Hierin hebben ouders tevens een inspanningsverplichting. Tijdens het intakegesprek met ouders wordt voor kinderen met een VVE indicatie het formulier ouderbetrokkenheid ingevuld door de pedagogisch medewerker.

Dit formulier wordt bij elk oudergesprek over het ontwikkelingsverloop geactualiseerd. Middels dit formulier brengt de pedagogisch medewerker samen met de ouder in kaart waar de opvoedings- en ondersteuningsvragen vanuit de ouder liggen en tot welke mate van participatie de ouder bereid is. De pedagogisch medewerker bespreekt wat de ouder kan doen ten bate van de ontwikkeling van het kind aan de hand van de uitkomsten van het formulier. Deze afspraken worden genoteerd en de pedagogisch medewerker activeert de ouders om zich aan deze afspraken te houden.

Medezeggenschap ouders

Oudercommissies

Ouders kunnen meepraten over het beleid en de gang van zaken op de opvang. Dit kan via de Lokale Oudercommissie (LO). Elke locatie heeft in principe een eigen oudercommissie. Ook ondersteunt de LO vaak bij speciaal georganiseerde activiteiten zoals het zomerterras, knutselavond en op de ouderavond. De LO vergadert een aantal keren per jaar met de clustermanager.

Centrale Oudercommissie

Kinderwoud heeft daarnaast een Centrale Oudercommissie (CO). De CO behartigt de belangen van alle ouders binnen Kinderwoud. De Centrale Oudercommissie heeft adviesrecht over de openingstijden, algemeen voedings- en gezondheidsbeleid, het wijzigen van de tarieven, beleid rondom voorschoolse educatie en het pedagogisch beleid. Alle ouders dienen in de advisering te worden meegenomen.

Klachtenprocedure

Kinderwoud hanteert een klachtenprocedure die is opgenomen in de Klachtenregeling Kinderwoud. Wanneer een ouder een klacht heeft, dan kan men dit aangeven bij de pedagogisch medewerker. Vaak kan een gesprek voldoende uitkomst bieden. Indien nodig wordt er overlegd met de clustermanager over de verdere stappen. Als het probleem niet naar uw wens wordt opgelost, dan kan een klachtenformulier worden ingevuld.

Ouders kunnen zich te allen tijde wenden tot de Geschillencommissie Kinderopvang. Dit gebeurt meestal wanneer een klacht niet op een bevredigende wijze kan worden afgehandeld of wanneer het een klacht betreft welke de ouder niet binnen de organisatie kwijt kan. Hier is ook het Klachtenloket Kinderopvang aan verbonden. Dit is een onafhankelijke, landelijk werkende organisatie met een centraal informatie- en meldpunt.

Meer informatie over de Geschillencommissie is te vinden op www.klachtkinderopvang.nl.

De klachtenregeling van Kinderwoud staat op onze website.

Privacyreglement

Kinderwoud gaat vertrouwelijk om met gegevens. Wij hebben dit vastgesteld in ons privacyreglement welke op onze website staat.

EIGENHEID EN ZELFONTPLOOING

Spelend leren

Spelen is een betekenisvolle manier om de wereld te ontdekken en te ordenen. Het geeft voldoening en plezier. Spelen biedt kinderen een enorme hoeveelheid ervaringsmogelijkheden. Kinderen krijgen de ruimte om te oefenen en worden gestimuleerd om nieuwe stappen te ondernemen. Hierdoor wordt het zelfvertrouwen opgebouwd en durft het kind nieuwe uitdagingen aan te gaan. Hiermee wordt de zelfstandigheid en zelfredzaamheid van het kind op een positieve manier ontwikkeld. Een gevarieerd aanbod van materialen, speelgoed en activiteiten dragen hiertoe bij.

Ervaren en ontdekken

Er zijn verschillende soorten spel, waarbij bewegen, ontdekken, fantaseren en/of samenspelen centraal kunnen staan. Kinderen oefenen bijvoorbeeld met wat zij kennen uit de wereld van volwassenen (poppen aankleden, eten koken) en experimenteren met de mogelijkheden van materiaal (zand en water, papier en verf).

Door middel van spel leren kinderen zichzelf en anderen kennen, contact te maken, grenzen te ervaren en eigenwaarde op te bouwen.

De kinderopvang van Kinderwoud is ingesteld op de behoeften van kinderen om zich spelenderwijs te uiten, zowel individueel als in groepsverband.

Pedagogisch medewerkers helpen de kinderen met het ontdekken van hun omgeving door alles wat ze doen te begeleiden met taal. Door handelingen, gedachten, emoties en gevoelens te benoemen, leren kinderen woorden kennen. Dit geldt ook voor regels en aanwijzingen. Ook kunnen pedagogisch medewerkers nieuwe impulsen aan spel geven, een verhaal vertellen, materiaal aanbieden en meespelen om kinderen te stimuleren in hun spelervaring.

Omgaan met emoties

Door te spelen ervaren kinderen ook emoties. Blij en trots zijn als iets lukt, maar ook boos zijn en verdriet horen erbij als een kind frustraties ervaart. Kinderen worden gestimuleerd hun emoties te tonen. Zij worden hierin serieus genomen. Door het uiten van emoties wordt de weerbaarheid en het zelfvertrouwen van het kind opgebouwd. Pedagogisch medewerkers maken emoties bespreekbaar en begeleiden de kinderen in het omgaan ermee.

Zelfstandigheid

Onze pedagogisch medewerkers stimuleren kinderen om zelfstandig taken uit te voeren en proberen kinderen zoveel mogelijk zelf te laten doen. Pedagogisch medewerkers zorgen ervoor dat alleen taken van het kind worden verwacht waaraan het kan voldoen. Belonen van een nieuwe stap draagt bij aan het zelfbewustzijn van het kind.

Met het tonen van voorbeeldgedrag door de pedagogisch medewerker en door imitatie van gedrag van zowel de pedagogisch medewerker als dat van andere kinderen, leert het kind bepaalde vaardigheden. Bijvoorbeeld tijdens het proces van zindelijk worden is het imiteren van andere kinderen erg belangrijk. Wij zien het trainen van zindelijkheid als een sociaal gebeuren; kinderen zien wat de ander doet en leren van elkaar.

Meehelpen met schoonmaken, tafel dekken en opruimen zijn manieren waarop kinderen ervaren dat ze echt iets kunnen betekenen voor het groepsgebeuren.

Voor de ontwikkeling van kinderen is het belangrijk dat pedagogisch medewerkers hen de kans geven dingen zelfstandig uit te proberen en om van die ervaringen te leren. 'Zelf doen' en ervaren dat je iets 'zelf kunt' is belangrijk voor de ontwikkeling van zelfvertrouwen en zelfstandigheid.

Pedagogisch medewerkers geven kinderen de ruimte om zelf keuzes te maken. De keuzemogelijkheden die worden voorgelegd aan het kind blijven voor het kind te overzien.

Ruimte voor lekker niks doen

Kinderen zijn de hele dag bezig en hebben er soms behoefte aan alle opgedane indrukken rustig te verwerken. Op iedere locatie is er een mogelijkheid voor kinderen om zich terug te kunnen trekken. Sommige kinderen zoeken hierin de pedagogisch medewerker op.

Voor kinderen is de tijd op de bso 'vrije tijd' en zo moeten ze dat ook ervaren. Ze kiezen zelf wat ze willen doen; lekker 'chillen' kan dus ook. Deze 'chil-momenten' zijn belangrijk voor de sociale ontwikkeling van kinderen.

Kinderparticipatie

Het is belangrijk goed te kijken en te luisteren naar kinderen en hen zoveel mogelijk mee te laten denken, beslissen en doen. Kinderen worden betrokken in het bedenken en uitvoeren van activiteiten of een klusje doen.

Ook wordt aan de oudere kinderen op de BSO gevraagd naar hun mening, bijvoorbeeld ten aanzien van groepsinrichting en keuze van speel materiaal als dit aan de orde is.

Mogelijkheden voor een brede ontwikkeling; methodisch werken

De brede ontwikkeling van kinderen verloopt volgens een bepaald patroon, de zogenoemde ontwikkelingslijnen. Elke ontwikkelingsfase vraagt het kind om een bepaald aanbod van activiteiten en materialen. Op het gebied van de motoriek, spraak-/taalontwikkeling, sociaal-emotionele-, persoonlijkheidsontwikkeling (creativiteit) en de verstandelijke ontwikkeling (cognitie), vraagt het kind op elke leeftijd iets anders. Het is belangrijk hier in de begeleiding en in het aanbieden van activiteiten en materialen op in te spelen.

Hierin bieden we als Kinderwoud houvast voor medewerkers door methodisch te werken. Op alle locaties wordt methodisch gewerkt aan de hand van thema's, die aansluiten bij de belevingswereld van het kind. De activiteiten op verschillende ontwikkelingsgebieden worden afgestemd op de verschillende leeftijden van de kinderen.

Daarnaast wordt op een aantal kinderdagverblijf- en peuteropvanglocaties gewerkt met een gericht VVE-programma, zoals Uk&Puk of Piramide.

Op de buitenschoolse opvang worden dagarrangementen aangeboden; in een bepaalde periode hebben kinderen de mogelijkheid om aan verschillende activiteiten mee te doen op diverse ontwikkelingsgebieden.

Van pedagogisch medewerkers vragen wij dat ze de kinderen ontwikkelingsgericht begeleiden. Het volgen van kinderen in hun ontwikkeling is hierbij van groot belang. Wat kan een kind op een bepaalde leeftijd op de verschillende ontwikkelingsgebieden? Waarin kunnen we dit kind extra stimuleren?

Om dit voor pedagogisch medewerkers duidelijk en inzichtelijk te maken, werken we bij Kinderwoud met een ontwikkelingsvolgend observatiesysteem voor baby's en peuters. Hiermee wordt inzichtelijk wat een specifiek kind nodig heeft en op welk(e) ontwikkelingsgebied(en). Bij de BSO wordt met het observatiesysteem vooral gekeken hoe het gaat met de sociale ontwikkeling en het welbevinden van kinderen.

Het activiteitenaanbod

Het activiteitenaanbod kan bij Kinderwoud op verschillende plaatsen en zowel binnen als buiten de kinderopvanglocatie plaatsvinden. Op verschillende momenten bestaat er voor kinderen de mogelijkheid (spel)activiteiten buiten de basisgroep te verrichten.

Er worden op elke locatie afspraken gemaakt op welke wijze deze activiteiten georganiseerd worden. Uitgangspunt is dat een kind spel positief ervaart en plezier beleeft aan de activiteit. Het bezig zijn (het proces) is belangrijker dan het resultaat.

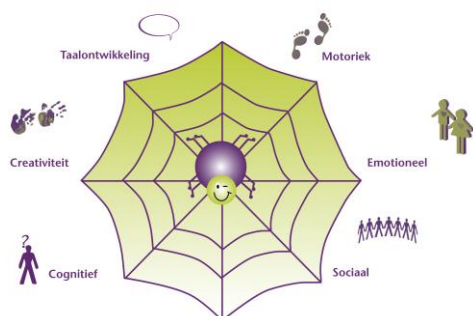
Kinderen zijn niet verplicht om mee te doen, maar worden gestimuleerd om nieuwe dingen te proberen. Juist dan zal het kind er baat bij hebben en draagt het positief bij aan de ontwikkeling. Er kunnen gecombineerde activiteiten plaatsvinden tussen de kinderen van zowel het kdv, pov en bso. Pedagogisch medewerkers passen het tempo en het niveau van de activiteit aan de groep of het individuele kind aan.

Naast de reguliere activiteiten, al dan niet in het kader van een thema, worden op onze locaties kdv speciale activiteiten georganiseerd voor de kinderen van 3 jaar en ouder, de zgn. 3+ activiteiten. Deze activiteiten bieden meer uitdaging voor de kinderen in deze leeftijdsgroep. Indien mogelijk worden deze activiteiten in samenwerking met de peuteropvang gedaan.

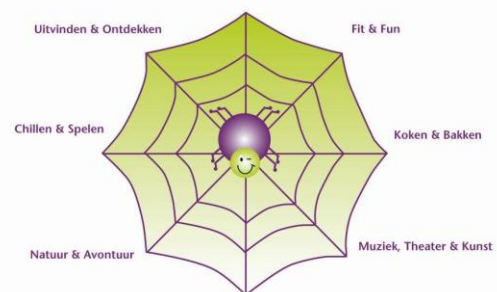
Op de bso's worden activiteiten en workshops georganiseerd, waaraan kinderen kunnen deelnemen.

Bij het aanbieden van de activiteiten op zowel kdv, pov als bso, wordt bij Kinderwoud het zogenaamde "spinmodel" als handvat gebruikt; op deze manier komen alle ontwikkelingsgebieden in het activiteiten aanbod aan de orde en ontstaat er een gevarieerd aanbod: het stimuleren van de grove en fijne motoriek, ruimte voor fantasie, het ontwikkelen van sociale contacten en vaardigheden (samen delen, rekening houden met elkaar), het experimenteren met materiaal, ontwikkelen van de taal- en cognitieve ontwikkeling.

Voor de BSO is het spinmodel een beetje 'hipper' gemaakt en zijn de onderdelen van de spin meer gericht op de talentontwikkeling bij kinderen, zodat kinderen zich beter kunnen herkennen in de activiteiten die worden aangeboden. De diversiteit in het aanbod en de 'funfactor' voor kinderen staan hierbij centraal.

KDV en POV

BSO

Themagericht werken

Bij Kinderwoud werken we jaarlijks met vier Kinderwoud-brede thema's. Dat wil zeggen dat op alle locaties de kinderen gedurende dezelfde periode bezig zijn met hetzelfde (hoofd)thema. We kunnen de kinderen op die manier meer kennis en activiteiten bieden over een bepaald onderwerp en doordat het thema aan al onze leeftijdsgroepen wordt aangeboden, komen ook binnen het gezin vaak meerdere kinderen op hetzelfde moment met het thema in aanraking.

De centrale thema's zijn verschillend van aard en breed van opzet. De locaties geven hun eigen invulling aan de activiteiten. Er wordt hierbij ook ingespeeld op actuele en seizoensgebonden onderwerpen.

Zo kan bijvoorbeeld gedacht worden aan thema's als voeding en kunst.

Uiteraard worden ook de ouders op een enthousiaste manier betrokken bij de thema's en de activiteiten en worden hierover geïnformeerd door de pedagogisch medewerkers, via het ouderportaal in Konnekt en via de website en Facebook.

Naast het werken met de vier Kinderwoud-brede thema's wordt op al onze locaties het gehele jaar door met thema's gewerkt, die inspelen op de actualiteit en dus kunnen verschillen per locatie.

VVE Programma Uk&Puk

Kinderwoud maakt op een groot aantal peuteropvang locaties gebruik van het Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE) programma Uk&Puk. Dit totaalprogramma stimuleert de brede ontwikkeling van kinderen en sluit aan bij de belevingswereld van het kind. De meerwaarde van het werken met Uk&Puk zit vooral in het bewust en gericht aanbieden van variatie in het aanbod, passend bij de behoeften van kinderen in de groep. Dit geldt zowel voor de inrichting als voor de manier waarop activiteiten worden aangeboden.

Zowel de kinderen die extra ondersteuning nodig hebben op bepaalde gebieden, als de kinderen die meer uitdaging aankunnen, komen hiermee goed tot hun recht. Er wordt een aantal weken gewerkt rond een bepaald thema. Het werken met een gericht programma werkt motiverend.

Op een paar locaties wordt met een ander VVE programma gewerkt; met Piramide of Peuterplein. De thema's en materialen verschillen, echter de doelstelling ervan is hetzelfde als bij Uk&Puk.

Taalbeleid en het aanbod met betrekking tot meertaligheid

Kinderwoud heeft voor haar vestigingen afspraken vastgelegd over de te gebruiken voertaal. Bij de meeste vestigingen is de regel dat Nederlands de voertaal van de pedagogisch medewerkers is en dat tijdens de groepsmomenten en tijdens de uitleg van activiteiten het Nederlands wordt gebruikt.

Kinderen kunnen in hun moedertaal worden opgevangen als de medewerkers dit nodig achten. Bijvoorbeeld bij verdriet, of gewenning; dit wordt de troosttaal genoemd. Van talen zoals Turks en Marokkaans, hebben pedagogisch medewerkers hiertoe een paar van de (voor kinderen) belangrijkste woorden paraat (op papier). Friestalige pedagogisch medewerkers kunnen het Fries gebruiken in de één-op-één-contacten met Friestalige kinderen.

Vanaf 2004 werkt Kinderwoud samen met SFBO (Sintrum Frysktalige Berne-opfang) om op een aantal kinderdagverblijfloccaties meertalig taalbeleid te voeren. Het meertalig taalbeleid wordt per locatie op maat ingericht en uitgevoerd.

Voor deze locaties geldt een specifiek taalbeleid. Doel is om alle bezoekende kinderen een extra stimulans voor hun taalontwikkeling te geven, door bewust aandacht te geven aan de verhouding van het Fries en het Nederlands in het totale aanbod en door het rijk en gevarieerd inrichten van de taalomgeving en het taalaanbod.

In de voorschoolse periode zijn er voor de inrichting van het meertalig taalbeleid vier uitgangspunten:

- a. consequent (op persoon gescheiden) taalgebruik
- b. creëren van een taalrijke omgeving met veel aandacht voor interactie op taalgebied tussen en met de kinderen
- c. het uitdragen van de meerwaarde van meertaligheid naar kinderen en ouders

In een meertalige omgeving is het belangrijk dat kinderen handvaten krijgen om de twee talen te scheiden. Dit is met name voor taalzwakke kinderen van belang. Omdat peuters zeer gericht zijn op personen, is een scheiding van taal op persoon voor deze leeftijd de beste methode. Op deze manier wordt voorkomen dat de pedagogisch medewerkers steeds schakelen tussen de talen, wat zou leiden tot een onduidelijke situatie voor de kinderen. Indien nodig kan van de één persoon, één taal-regel worden afgeweken in afgebakende taalactiviteiten (liedjes, rollenspelen) en in speciale, individuele gevallen (bijv. bij gehoorproblemen).

Doel van het werken met meertaligheid is het plezier van kinderen en ouders in taal en meertaligheid te vergroten. De taalhouding van de pedagogisch medewerkers (het goede voorbeeld geven in taalgebruik) en het gebruik van beide talen (Nederlands en Fries) in de communicatie met ouders zijn hierin belangrijk.

Voor anderstalige kinderen geldt dat door een positieve houding van de pedagogisch medewerkers het vertrouwen van ouders in de meertalige opvoeding wordt vergroot. Dit zal een positief effect hebben op de taalontwikkeling van de kinderen.

Binnen het gezin leren kinderen de moedertaal van hun ouders, als tweede taal leren ze Nederlands waarmee ze in aanraking komen via contacten in de buurt en de kinderopvang. Ook bij de verwerving van de tweede taal is het zo dat kinderen al een grote passieve taalvaardigheid (het begrijpen van taal) hebben, voordat ze zelf gaan praten. Voor het leren van een tweede taal is een rijke taalomgeving belangrijk. Het leren van een tweede taal betekent een verrijking voor het kind.

Omgaan met waarden, normen en regels

Kinderwoud draagt bij aan het eigen maken van waarden en normen en daarmee aan de morele ontwikkeling, 'cultuur', de samenleving waarvan kinderen deel van uitmaken.

Dit doen we door aan de kinderen uit te leggen waarom bepaalde regels en rituelen waardevol zijn, wat er van het kind verwacht wordt en waarom. Het kind leert dat regels er kunnen zijn om te helpen. Kinderen wordt geleerd dat dingen bij anderen soms anders gaan.

De pedagogisch medewerker is verantwoordelijk voor het uitdragen, overdragen en het vasthouden van de regels, afspraken en rituelen zoals die bij Kinderwoud zijn afgesproken. Kinderen leren veel van het nadoen van volwassenen. De pedagogisch medewerker heeft hierin een belangrijke voorbeeldfunctie. Door de omgang met anderen leren kinderen te beseffen dat het eigen handelen iets teweeg kan brengen, dat ze iemand pijn kunnen doen of blij kunnen maken. Ze leren een ruzie weer goed te maken en dat ze verantwoordelijk zijn voor de dingen die ze doen en de keuzes die ze maken. De pedagogisch medewerkers leren de kinderen respect te hebben voor elkaar. Door het gesprek aan te gaan met kinderen, leren ze wat wel en niet goed is.

Bijzondere rituelen; het vieren van feesten

Rituelen hebben een belangrijke functie in het leven van kinderen. Ze maken het leven voorspelbaar en zorgen voor een wij-gevoel. Ook zijn ze een belangrijk hulpmiddel voor het reguleren van emoties en gedrag.

Kinderen herkennen wat er gaat gebeuren en welke gebruiken en gewoontes daarbij horen. Dit geldt niet alleen voor de dagelijks terugkerende gebeurtenissen, maar ook voor feesten door het jaar heen.

Feesten, inclusief verjaardagen, zijn bijzondere rituelen. De manier van vieren dient begrijpelijk te zijn voor het kind en wordt daarom zo eenvoudig mogelijk gehouden. Het feest is in eerste instantie leuk voor de kinderen, het versterkt de onderlinge verbondenheid.

Door aandacht te hebben voor tradities en het vieren van feesten in verschillende culturen maken kinderen kennis met verschillen.

Naast de feestelijke activiteiten die worden georganiseerd rond Sint Maarten, Sinterklaas, Kerstmis en Pasen, kan er ook aandacht worden besteed aan bijvoorbeeld het Suikerfeest. Ouders kunnen hier op verschillende manieren bij betrokken worden: van aanwezigheid bij tot het mede organiseren en begeleiden van een feestelijke activiteit.

Feesten worden op de BSO bescheiden gevierd omdat de kinderen al feesten vieren op school, thuis en bij clubs. De invulling van het feest draagt bij aan het creëren van de saamhorigheid en past binnen de belevingswereld van het kind.

In de vakanties worden uitstapjes georganiseerd buiten de locatie. Dit kan variëren van een bezoek aan het bos tot het bezoeken van een museum. Hierin kunnen kinderen gevraagd worden mee te denken. Het gezamenlijk bedenken en organiseren van een activiteit draagt bij aan het groepsgevoel.

Regels en grenzen

Mede vanuit het oogpunt van veiligheid zijn er een beperkt aantal duidelijke regels op de groep. Deze worden door de pedagogisch medewerkers in de betreffende situaties herhaald en uitgelegd. Bij de formulering van regels wordt genoemd wat kinderen wél horen te doen.

Regels worden consequent toegepast. Hierbij wordt rekening gehouden met het ontwikkelingsniveau van het kind. Bovendien vraagt elke situatie zijn eigen aanpak.

Een kind dat vaak grenzen aftast, wordt anders benaderd dan een kind dat voor het eerst een regel negeert. Als er van een regel wordt afgeweken, wordt de reden uitgelegd.

Kinderen worden gestimuleerd om zich verbaal te uiten en pedagogisch medewerkers tonen het voorbeeld. Uitleg is ook belangrijk om te zorgen dat het kind de regels begrijpt.

Door de regels weet het kind tot hoever het mag gaan en het ervaart wat er gebeurt als het de grenzen overschrijdt. Door kinderen aan te spreken op wat zij doen, leren zij de consequenties van hun gedrag.

De kinderen worden op een positieve wijze benaderd. Door positieve aandacht wordt gewenst gedrag gestimuleerd. Als een kind de afgesproken grenzen overschrijdt, kan het nodig zijn voor een pedagogisch medewerker om het gedrag te corrigeren.

Het corrigeren van gedrag

Bij het corrigeren van gedrag wordt gekeken naar het individuele kind en nagegaan wat de oorzaak van het gedrag zou kunnen zijn (bv. verveling, onzekerheid, omstandigheden thuis). De pedagogisch medewerkers kunnen op deze manier wellicht de oorzaak van het gedrag wegnemen of hier rekening mee houden.

De pedagogisch medewerker maakt altijd een bewuste afweging om het gedrag te negeren, een alternatieve oplossing te zoeken (positief ombuigen met concrete suggesties, specifieke uitleg en/of voordoen wat je bedoelt) of het gedrag te corrigeren.

Gedrag wordt gecorrigeerd op een manier die binnen de belevingswereld van het kind past en niet het zelfvertrouwen van het kind ondermijnt. Pedagogisch medewerkers zijn consequent en zij zorgen ervoor dat de aangekondigde consequentie uitvoerbaar is. De pedagogisch medewerker zorgt dat het gedrag en niet het kind wordt afgekeurd. Dit versterkt de eigenwaarde van het kind.

Pedagogisch medewerker en kind maken het altijd weer goed. Wanneer het kind gedrag vertoont dat vaak gecorrigeerd wordt, dan wordt dit besproken tijdens een teamoverleg en kunnen eventueel verder stappen worden ondernomen.

Omgaan met pestgedrag

Ieder kind wordt wel eens geplaagd. En elk kind plaagt op zijn beurt wel eens een ander. Maar er zijn verschillen tussen onschuldige plagerijtjes en echt pesten.

Bij plagen zijn de kinderen gelijkwaardig, bij pesten is één van de kinderen sterker dan het andere kind. Bij pesten is een bepaald kind structureel het doelwit. Doel van degene die pest is om te kwetsen en te vernederen. Het is belangrijk alert te zijn op hoe kinderen met elkaar omgaan. Slachtoffers van pesten zijn vaak stil en teruggetrokken of onzeker en worden al dan niet openlijk genegeerd door de groep. Pedagogisch medewerkers gaan het gesprek aan met het kind als zij signaleren dat er sprake is van pestgedrag.

Het is belangrijk het onderwerp pesten regelmatig bespreekbaar te maken in de groep. Er kunnen samen met de kinderen afspraken worden gemaakt over het omgaan met elkaar. Gezamenlijke afspraken leiden tot gezamenlijke verantwoordelijkheid en kinderen zullen elkaar hierdoor eerder op ongewenst gedrag aanspreken.

Een eigen plek

Het kind zoekt een plaats voor zichzelf in de groep. Tijdens het samen zijn en samen spelen kan het kind een plaats veroveren. De groep biedt veel uitdagingen. Kinderen ontwikkelen hun sociale vaardigheden: het delen van speelgoed en aandacht, omgaan met regels, wensen en grenzen aangeven en omgaan met conflicten en daarmee wordt hun weerbaarheid en zelfstandigheid bevorderd.

Kinderen zien op de groep voorbeelden bij het zoeken van oplossingen. Kinderen leren en communiceren door imitatie. Zij experimenteren en ontdekken de effecten van hun handelen op hun sociale omgeving. Wat de pedagogisch medewerker voor ogen staat, is dat elk kind zich in de groep welkom en geaccepteerd voelt en vooral gewaardeerd wordt om wie het is en wat het kan. Waar nodig geven pedagogisch medewerkers grenzen aan en nemen kinderen in bescherming, zodat elk kind voldoende ruimte krijgt.

Op de groep wordt er rekening gehouden met verschillende culturen o.a. door wensen t.a.v. eten te hanteren, maar ook door bewust multicultureel speelgoed (bv. bruine pop, boekjes en puzzels over andere culturen en gewoonten) uit te kiezen.

Sociale omgang in de groep en vriendschappen

Van jongs af aan bouwen kinderen relaties op met andere kinderen. Van naast elkaar spelen en elkaar nadoen, ontstaat op de peuterleeftijd steeds meer samenspel. Dit levert veel nieuwe ervaringen op. Want als je met elkaar speelt, rent, bouwt betekent dat, dat je afspraken moet maken en je aan regels houdt. Want wat doe je als je allebei dezelfde auto wilt? Of als iemand je blokken afpakt? Ook zorgen kinderen steeds meer voor elkaar. Ze troosten elkaar en komen voor elkaar op.

Vanaf dat moment worden vriendschappen steeds belangrijker. Kinderen krijgen de ruimte om elkaar uit te zoeken en op te zoeken. Sommige kinderen op de BSO kennen elkaar van school. Anderen ontwikkelen vriendschappen op de opvanglocatie. Ook broers en zussen kunnen veel aan elkaar hebben.

Waar kinderen spelen, worden grenzen verkend. Dit leidt soms tot conflicten. Kinderen leren bij onderlinge conflicten voor zichzelf op te komen en zelf naar oplossingen te zoeken. Alleen als dit echt niet lukt of als een kind dreigt het onderspit te delven, kan de pedagogisch medewerker ingrijpen.

Oog voor de eigenwaarde van het kind

Kinderen willen graag een bijdrage leveren aan de groep door kleine taken uit te voeren en het gezellig te maken. Daarnaast concurreren kinderen met elkaar. Zij vergelijken hun prestaties. Sommigen hebben behoefte om de beste te zijn (als eerste klaar, de mooiste tekening etc.). De pedagogisch medewerkers proberen dit te relativiseren, door verschillende vaardigheden te waarderen. Kinderen kunnen veel aan elkaar hebben. Zij worden gestimuleerd om duidelijk aan elkaar te maken wat zij wel en niet willen en aan te geven wat je verwacht. Het gevoel van eigenwaarde is van invloed op het functioneren in een groep.

Volgen en Signaleren; oog voor de ontwikkeling van het kind

Naast de inhoudelijke aandacht voor de drie kernwaarden, waarmee we ons GEZicht laten zien in het werken met kinderen bij Kinderwoud, wordt er ook tijd en aandacht besteed aan het volgen van het welbevinden en de ontwikkeling het kind. Dit wordt gedaan middels:

Observaties

Eén van de taken van de pedagogisch medewerker is het observeren van de kinderen tijdens hun dagelijkse doen en laten. Met het oog op de opvoedingsdoelen en vanuit een veilige omgeving worden activiteiten aangeboden en worden kinderen gestimuleerd in hun ontwikkeling. Door te observeren kunnen de pedagogisch medewerkers aansluiten bij de kinderen en activiteiten plannen. Door goed te kijken leer je de kinderen kennen. En door te begrijpen kun je de manier van werken beter op de kinderen afstemmen. Pedagogisch medewerkers letten op de fysieke veiligheid en zorgen dat er toezicht is op de kinderen. Het algemene welbevinden van de kinderen in de groep wordt in de gaten gehouden en er wordt ingespeeld op het individuele welbevinden van het kind.

Observeren van de mogelijkheden voor kinderen om zich optimaal te ontwikkelen en te leren op de groep kan aanknopingspunten bieden om aanpassingen te doen in gebruik van de ruimte, materiaal, dagindeling en organisatie van de groep.

Het kind-volg-systeem

Het volgen van kinderen in hun ontwikkeling is hierbij van groot belang. Wat kan een kind op een bepaalde leeftijd op de verschillende ontwikkelingsgebieden? Waarin kunnen we dit kind extra stimuleren?

Om dit voor pedagogisch medewerkers duidelijk en inzichtelijk te maken, werken we bij Kinderwoud met een ontwikkelingsvolgend observatiesysteem voor baby's en peuters. Hiermee wordt inzichtelijk wat een specifiek kind nodig heeft en op welk ontwikkelingsgebied.

Na het invullen van het kind-volg-systeem wordt in een oudergesprek het ontwikkelingsverloop en de eventuele aandachtspunten besproken. Ook kunnen ouders hun aanvulling geven ten aanzien van het gedrag thuis.

Voor de BSO kinderen wordt met name het welbevinden en de sociale ontwikkeling van kinderen gevolgd. Voor de kinderen van 4 tot 6 jaar wordt dit ook gedaan met behulp van een hierop ingericht volgsysteem. Voor de kinderen van 6 jaar en ouder wordt samen met de kinderen het 'Dit ben ik' formulier ingevuld, waarmee inzichtelijk wordt gemaakt hoe het kind zelf de BSO ervaart. Ouders worden geïnformeerd over het invullen van het volgsysteem en kinderen nemen een kopie van het 'Dit ben ik' formulier mee naar huis ter inzage voor ouders.

Doorgaande lijn naar de basisschool

Om de doorgaande lijn naar het basisonderwijs te bevorderen en de overgang van het kinderdagverblijf/ de peuteropvang naar de basisschool te versoepelen, werken we bij Kinderwoud met een overdracht naar de basisschool. Als een kind bijna 4 jaar oud is wordt er op kinderdagverblijven en peuteropvang locaties een overdrachtsformulier ingevuld.

In het overdrachtsformulier staan achtergrondgegevens over het kind en de opvang en worden gegevens betreffende de ontwikkeling van het kind op verschillende ontwikkelingsgebieden beschreven.

Het ingevulde formulier wordt ten allen tijde besproken met ouders en er wordt instemming gevraagd, voordat de informatie aan de betreffende basisschool wordt overgedragen.

Ouders hebben een informatieplicht naar de basisschool en zorgen er zelf voor dat deze informatie bij de betreffende school terecht komt. In een aantal gemeenten is afgesproken dat de overdracht van de informatie door de voorschoolse opvang wordt verzorgd. Indien nodig kan de pedagogisch medewerker/mentor in de warme overdracht naar school bijzonderheden, aandachtspunten en zorgen rond een kind nader toelichten.

Signaleren van problemen

Naast het observeren van de kinderen tijdens hun dagelijkse doen en laten is het belangrijk dat pedagogisch medewerkers alert zijn op veranderingen in het gedrag van kinderen. Deze veranderingen kunnen duiden op een probleem. Een gesprek met ouders kan dan duidelijkheid bieden.

Wanneer er complexere problemen zijn en de pedagogisch medewerker het vermoeden heeft dat de ontwikkeling van het kind afwijkt van het normale patroon wordt dit altijd met ouders besproken. Vervolgens kunnen er, na overleg met team en leidinggevende en met toestemming van de ouders, verdere stappen worden ondernomen.

Dit kan o.a. een uitgebreidere observatie inhouden, en/of het verzoeken tot het inschakelen van externe deskundigen, bijvoorbeeld de pedagoog van de JGZ.

De opvang heeft een signalerende en doorverwijzende functie. De pedagogisch medewerker gaat strikt vertrouwelijk om met de informatie betreffende de ontwikkeling van de kinderen die aan haar zorg zijn toevertrouwd.

Preventieve logopedie

Als een pedagogisch medewerker op de groep twijfels heeft wat betreft de spraak-/taalontwikkeling van een kind kan er een logopedist worden ingeschakeld. Dit zal in overleg met de ouder(s), verzorger(s) gebeuren. In de zorgmap op de locatie zijn aandachtspunten opgenomen waarop de pedagogisch medewerker kan letten, bijvoorbeeld motoriek, communicatie, stand van kaak en gebit.

In geval van twijfels volgt een gesprek met ouders. In overleg kan, eventueel via de JGZ, de logopedist worden ingeschakeld voor het uitvoeren van een observatie. Naar aanleiding hiervan kunnen in een gesprek met ouders en/of pedagogisch medewerker gerichte adviezen worden gegeven en wanneer nodig kan worden doorverwezen naar verdere logopedische behandeling.

Verwijzing

In het geval van ontwikkelings- of gedragsproblemen bij kinderen waarbij informatie, consultatie en/of advies van hulpverleningsinstanties wenselijk is, kan worden doorverwezen naar de pedagoog JGZ via de contactpersoon JGZ (één-tweetjes) en de logopedist. Ook kan via de contactpersoon JGZ het gebiedsteam/ zorgteam worden ingeschakeld voor verdere hulp.

Werken met de meldcode

Bij het vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling geldt een ander plan van aanpak. Bij Kinderwoud werken we volgens de meldcode branche kinderopvang. De te nemen stappen en daarbij behorende acties staan beschreven in de zorgmap.

Voor consultatie, advies en melding van een vermoeden van kindermishandeling, wordt contact gezocht met organisatie Veilig Thuis.

Verwijsindex

Zorgen rond een kind kunnen worden geregistreerd in de verwijsindex. Registratie vindt plaats na een zorgvuldige afweging van de verkregen signalen (de zogenaamde meldcriteria). Hiervoor is per instelling een instellingsprofiel opgesteld, waarin staat welke criteria aanleiding zijn voor een signaal. In het kader van vroegtijdige signalering is het belangrijk dat er bij problemen rond een kind samenwerking met andere instanties ontstaat die ook te maken hebben met het betreffende kind. Hiervoor is als middel de verwijsindex ingevoerd.

Binnen elke gemeente is er een aandachtsfunctionaris die verantwoordelijk is voor het beleid en toezicht houdt op het gebruik van de verwijsindex. De verwijsindex is een geautomatiseerd systeem waarin verschillende partijen een melding rond zorg betreffende

een kind kunnen doen. Op het moment dat er vanuit meerdere instanties een melding komt (bijvoorbeeld school en BSO), ontstaat er een match. Alle matchpartners zijn gelijk verantwoordelijk voor het leggen van contact met de andere betrokken partijen. Degene die hiervoor het initiatief neemt, is de afstemmingsactor en regisseert het oppakken van het verdere traject. Op het moment dat je een registratie gaat doen in de verwijsindex, breng je de ouder hiervan op de hoogte. Hiervoor is er al contact geweest met de ouder en zijn de zorgen betreffende het kind geuit. Op het moment dat er een match is en er informatie-uitwisseling tussen instanties plaats gaat vinden, moet de ouder toestemming geven, mits het kindbelang hierin prefereert.

Men hoopt hiermee een betere samenwerking tot stand te brengen in het geval er problemen gesignaleerd worden rond een kind, dat er betere afstemming en coördinatie plaatsvindt en er hierdoor adequater kan worden gehandeld in het belang van het kind.

Beëindiging van een plaatsing

Het kan zijn dat een kind niet op zijn plaats blijkt te zijn op de opvang. Als er een plan is ontwikkeld om het probleem aan te pakken, maar dit blijkt onvoldoende te werken, dan kan worden besloten om over te gaan tot beëindiging van de plaatsing.

Dit gaat in zorgvuldig overleg met de ouders. De clustermanager vervult hierbij een bemiddelende en beslissende rol.

Hierbij wordt altijd het belang van het kind (en de andere kinderen van de groep) betrokken en er is reeds een aantal keren met de ouders gesproken over het probleem.

De rol van de BSO in signalering

De BSO beschouwt het als de primaire verantwoordelijkheid van de school of de ouders om mogelijke ontwikkelingsproblemen op te sporen. De tijd dat een kind op de BSO doorbrengt is te beperkt om hierbij een belangrijke rol te spelen. In principe heeft de BSO geen verwijsfunctie.

Toch kan het zo zijn dat een pedagogisch medewerker een probleem signaleert. Een kind lijkt zich niet op zijn gemak te voelen in de groep of gedraagt zich anders dan gebruikelijk.

Pedagogisch medewerkers zijn ook hier alert op veranderingen in het gedrag van kinderen en volgen dan ook de procedure van observatie en een gesprek met ouders.

Ook hier kan in het belang van het kind (en de andere kinderen van de groep) en op basis van goed overleg met de ouders worden besloten om de plaatsing te beëindigen.

INTERACTIE MET DE MATERIELE OMGEVING

De speel-leeromgeving

Het spelend leren staat bij Kinderwoud centraal. Om te kunnen leren is een goede speel-leeromgeving voor kinderen een essentiële voorwaarde, een speel-leeromgeving die past bij de ontwikkelingsfase van het kind. Bij het inrichten van de ruimtes wordt gelet op een juiste balans tussen uitdaging en vertrouwdheid en het bevorderen van het speelplezier. We kiezen voor een omgeving waarbij kinderen worden uitgedaagd tot actief leren.

Hierbij is een balans tussen plekken waar kinderen worden uitgedaagd tot onderzoeken en experimenteren en rustige plekken waar kinderen in hun spel op kunnen gaan en indrukken kunnen verwerken.

De inrichting van de speelleeromgeving

De ruimtes zijn praktisch en functioneel ingericht. De groepen zien er verzorgd uit en zijn op de leeftijd van het kind afgestemd. Hierbij wordt gelet op veiligheid en overzichtelijkheid, de keuze in en opstelling van meubilair, de bereikbaarheid van speel(materiaal), de uitdaging en variatie in het speelaanbod en het werken met verschillende (thema)hoeken.

Een aantal voorbeelden:

Wij vinden het belangrijk dat kinderen contact maken met hun omgeving. Om hun leefwereld te vergroten worden waar mogelijk doorkijkjes voor de kinderen gemaakt. Dit kan door ramen op kindhoogte te plaatsen en "kijk"verbindingen te maken tussen verschillende hoeken.

Het vergroten van de leefwereld voor kinderen kan ook worden gerealiseerd door middel van open-deuren beleid. Op locaties met meerdere groepen kunnen kinderen vanuit hun basisgroep ook gaan spelen in een buurgroep. Bij het inrichten van de verschillende hoeken kan hier rekening mee worden gehouden. Zo kan er in de ene groep een huishoek zijn en in de andere groep een winkelhoek.

Het trainen van de zindelijkheid zien wij als sociaal gebeuren. Dit heeft ook gevolgen voor de keuzes ten aanzien van de inrichting; op de dagopvang voor 0-4 worden geen tussenwanden tussen de toiletten geplaatst.

Wij vinden het belangrijk dat kinderen zelf kunnen kiezen. Het speelgoed in de groep is bereikbaar voor de kinderen. Het is voor de kinderen duidelijk welk speelgoed er in dozen en lades zit. De boekjes om voor te lezen staan op kindhoogte uitgestald, zodat kinderen deze kunnen zien, aanwijzen en eventueel zelf pakken. Er wordt gewisseld met materialen om variatie te bieden. Hierbij kan een uitwisseling van materialen tussen groepen een mogelijkheid zijn.

Keuze voor speelmateriaal

De keuze voor speelmaterialen is medebepalend voor hoe het kind zich uit. Ook veiligheid van speelmateriaal vormt hierin een belangrijke factor. Speelmateriaal is:

- *Multifunctioneel en uitnodigend voor de fantasie.* Door het speelgoed in hoeken op te stellen, geef je orde aan in de groep. De hoeken zijn echter niet zo strikt dat kinderen niet in hun fantasie speelmateriaal een andere bestemming kunnen geven;
- *Gevarieerd om de verschillende aspecten van de ontwikkeling te stimuleren.* Kinderen kunnen het spelmateriaal hanteren. Het past bij de ontwikkelingsfase van de kinderen in de groep. Er is voldoende evenwicht voor kinderen tussen makkelijk en moeilijk materiaal en tussen materialen om rustig mee te spelen of die uitdagen tot actief spel. Ook wordt 'echt' en kosteloos materiaal gebruikt als speelmateriaal;
- *Herkenbaar voor alle kinderen, van alle culturen.* Er mag voor het kind ook onbekend speelmateriaal zijn om de leefwereld van het kind te vergroten. Het speelmateriaal biedt de mogelijkheid om situaties uit het leven na te bootsen. Al het speelmateriaal is voor jongens én voor meisjes;
- *Veilig voor het kind.* Sommige speelmaterialen staan uit veiligheids-overwegingen niet op kindhoogte. Kinderen moeten ernaar vragen als ze ermee willen spelen.

De oudere kinderen kunnen meedenken in de groepsinrichting en de keuze van speelmaterialen. Af en toe wordt de inrichting veranderd om het 'spannend' te houden voor kinderen, zodat kinderen opnieuw kunnen ontdekken.

Buitenspelen

Kinderwoud is een groot voorstander van het buitenspelen. Kinderen die regelmatig buitenspelen, zich kunnen uitleven, zitten beter in hun vel. De buitenruimte nodigt uit tot bewegen en is goed voor de ontwikkeling en gezondheid. Ook de zintuigen worden op een andere manier geprikkeld. Buiten is er gelegenheid voor motorische en sociale activiteiten. Kinderen worden gestimuleerd om verschillende vaardigheden te ontwikkelen. Er is letterlijk meer ruimte om te ontdekken en te ontwikkelen. Onder alle weersomstandigheden krijgen kinderen dagelijks de gelegenheid om buiten te spelen.

In het bieden van geborgenheid is de actieve rol van de groepsleiding een essentieel onderdeel in de wijze waarop het buiten spelen plaatsvindt. Pedagogisch medewerkers hebben een actieve houding en de taak de kinderen te observeren, te begeleiden en te stimuleren in het opdoen van ervaringen. Er is aandacht voor de kinderen en de behoefte van elk kind. Men is zich ervan bewust dat kinderen ruimte nodig hebben om zelfstandig te leren functioneren, om te kunnen experimenteren en zelf keuzes te maken.

De pedagogisch medewerker speelt in op seizoenen en veranderingen van weer en zorgt voor de voorwaarden om iedere dag buiten te kunnen spelen.

De buitenruimte is een informele plek om elkaar te ontmoeten, te spelen en te fantaseren. Het is belangrijk dat de buitenruimte, ook voor de pedagogisch medewerkers, een prettige plek is. Goede bezonning en beschutting draagt hieraan bij.

Elke locatie heeft een buitenspeelruimte die zo is ingericht dat er een goede balans tussen veiligheid en uitdaging aanwezig is en is afgestemd op de leeftijd van het kind. Het beschikt over toegankelijke en aantrekkelijke buitenspeelmogelijkheden.

De buitenruimte nodigt alle kinderen uit tot verschillende activiteiten in verschillende seizoenen. Er zijn actieve en rustige plekken waar kan worden gespeeld.

De jongste kinderen kunnen spelen in een gedeelte van het buitenterrein, dat is afgeschermd van het actieve spel van de andere kinderen, zodat ze vanuit een veilige omgeving kunnen ervaren en ontdekken.

Het ervaren van "buiten" vinden wij belangrijk voor al onze kinderen. Daarom hebben wij bijvoorbeeld op een aantal kdv-locaties slaaphuisjes voor kinderen, waarin ze kunnen slapen. In de frisse lucht en de buitenomgeving komen kinderen goed tot rust.

Kinderen doen buiten andere ervaringen op dan binnen. Elk kind ervaart dit op zijn eigen manier en in een tempo dat bij hem of haar past. Buiten valt altijd wel iets te beleven. De elementen van het weer en de verschillende seizoenen met regen, sneeuw, zon en wind roepen andere gevoelens op en dagen kinderen uit tot ander spel. Ook zijn er andere geluiden. Buiten voelt een kind de zon op zijn huid, de wind langs de wangen en de wisselingen van de temperatuur. Een kind ziet bijvoorbeeld de schaduw veranderen als het in de zon loopt en ruikt allerlei geuren. Buiten vang je regendruppels op je tong en stamp je door de plassen. Een baby hoort en ziet bewegende, ritselende blaadjes boven de kinderwagen. Het ziet en voelt allerlei materialen zoals nat gras, droog zand, bladeren, stenen.

Buiten mag je lekker in het zand, je mag vies worden, je mag lawaai maken en rennen. Je kunt wildere spelletjes doen en je kunt andere uitdagingen aangaan, zoals klimmen, glijden en je verstoppen.

Spannende dingen die de kinderen onder de knie krijgen, vergroten hun zelfvertrouwen. Buiten is er leven; vlinders, torren, lieveheersbeestjes, bomen, struiken, planten. Er zijn natuurlijke materialen die kinderen zelf een betekenis kunnen geven door te ontdekken en te spelen met zand, water, takjes en steentjes.

Elk kind kan op zijn eigen manier spelen en ontdekken; een baby voelt bijvoorbeeld dat zand zacht is en door je vinger kan glijden en een peuter leert dat de wereld er vanaf een verhoging anders uitziet. Het ene kind maakt “blubber de blapsi” van zand en water en het andere kind vindt dit maar vies.

Kinderen ontmoeten de kinderen en leidsters uit andere groepen, waarmee ze samen kunnen spelen. Andere kinderen kunnen een voorbeeld zijn in het opdoen van ervaringen.

Een kind leert bewegen als het buiten speelt. Springen van een verhoging en inschatten en weten hoe je moet springen om goed neer te komen. Het inschatten van hoogte, diepte en afstanden, het kennen van de eigenschappen van verschillende materialen en het oplossen van problemen leren kinderen door ervaringen die ze opdoen. Bijvoorbeeld: Hoe voorkom ik dat de blaadjes wegwaaien en zorg ik ervoor dat een tak niet omvalt als ik ‘m in het zand steek?

Groot succes voor kinderen is een met gras begroeide heuvel. Een uitdaging om omhoog proberen te lopen of te kruipen en weer naar beneden te lopen of te rollen.

Het kruipen over gras, in het zand en over tegels en het voelen van oneffenheden als steentjes, kuiltjes en kastanjes op je pad levert diverse en waardevolle ervaringen op. Spelenderwijs en experimenterend.

Daarnaast leren kinderen met respect om te gaan met levende planten en dieren en het omgaan met materialen uit de natuur.

De inrichting geeft gelegenheid de grove motoriek en sociale activiteiten te oefenen en te ontwikkelen. Kinderen kunnen hun energie kwijt. Er is genoeg ruimte om te rennen, te fietsen, te klimmen en te klauteren. Ook kan er rustig worden gespeeld in bv. de zandbak. Zo is er voor elk kind wat wils.

De verschillende seizoenen zijn zichtbaar. Er zijn zon en schaduwplekken. Er wordt gebruik gemaakt van zoveel mogelijk natuurlijke materialen.

Er is uitdaging tot onderzoeken en op diverse manieren met omgeving bezig te zijn; afwisseling van plekken om te verstoppen, open ruimtes, hoogteverschillen, klimtoestellen, struiken en stukjes tuin, plaatsen om te spelen met zand en water. Kinderen hebben de mogelijkheid om te spelen met materialen uit de natuur, zoals zand, water, takjes en steentjes.

VAARDIGHEDEN MEDEWERKERS

Oog voor de ontwikkeling van de medewerker; deskundigheidsbevordering

Het spreekt vanzelf dat onze pedagogisch medewerkers een belangrijke taak hebben in het begeleiden van het welzijn en de ontwikkeling van de ons toevertrouwde kinderen en om onze drie kernwaarden geborgenheid, eigenheid en zelfontplooiing in de opvang van uw kind invulling te geven. Wij vragen van de pedagogisch medewerker dat zij werken vanuit een basishouding waarin zij open staan voor het kind. Een unieke, positieve en respectvolle benadering staat centraal in de begeleiding. De pedagogisch medewerker biedt het kind basisveiligheid en emotionele steun van waaruit het kind zich kan ontwikkelen.

De rol van de pedagogisch medewerker in de begeleiding wordt afgestemd op het karakter en ontwikkelingsfase van het kind. De pedagogisch medewerker biedt structuur, stelt grenzen en stimuleert de ontwikkeling waarbij een kwalitatief en bewust gebruik van taal belangrijke vaardigheden zijn.

Het kind mag zijn wie hij is en de geboden begeleiding en activiteiten worden hierop aangepast zodat het kind zich op zijn eigen manier kan ontwikkelen en ontplooien.

Gebruik van competenties

Net als bij kinderen beschikken ook onze pedagogisch medewerkers over eigen talenten. Dit uit zich vaak in hobby's of nevenactiviteiten. Kinderwoud wil deze individuele talenten graag benutten en inzetten voor de hele organisatie. Medewerkers kunnen hun talenten kenbaar maken, zodat kan worden gekeken hoe deze kunnen worden ingezet voor bv. een workshop sieraden maken of een dansles op de BSO.

Op deze manier wordt het talent van de medewerkers zowel gewaardeerd als benut en kan dit extra voldoening geven in het werk.

Trainingen

Kinderwoud besteedt ruime aandacht aan de ontwikkeling van deskundigheid bij onze pedagogisch medewerkers. Naast de verplichte trainingen op het gebied van o.a. BHV en VVE, worden onze medewerkers geschoold in kennis van de diverse ontwikkelingsfasen van de kinderen, het ontwikkelingsgericht begeleiden en het handelingsgericht observeren. Met behulp van Kinderwoud TV zorgen we voor een actueel aanbod in het permanent leren. Aan de hand van video's over een groot aantal onderwerpen, gerelateerd aan ons pedagogisch beleid en daarbij aansluitende kennistoetsen, biedt Kinderwoud haar medewerkers een passend scholingsaanbod.

De opzet voor de trainingen wordt vastgelegd in een jaarlijks scholingsplan.

Beeldcoaching

Naast het bieden van trainingen ondersteunen wij onze pedagogisch medewerkers door het geven van directe coaching en begeleiding met behulp van observaties en filmopnamen. Het pedagogisch handelen bespreken we met behulp van video-opnames die op de groepen worden gemaakt.

Beeldcoaching gaat uit van de kracht van de pedagogisch medewerker met als doel bewustwording van hun pedagogisch handelen. Het is een uitstekende manier om de professionaliteit van de pedagogisch medewerkers verder te verbeteren.

De kwaliteit van het pedagogisch handelen is grotendeels afhankelijk van de communicatie tussen kind en pedagogisch medewerker. Goede communicatie zorgt er voor dat de kinderen zich thuis voelen en gestimuleerd worden in hun ontwikkeling.

Beeldcoaching wordt binnen Kinderwoud met name binnen de peuteropvang ingezet in het kader van borging uitvoering VVE. Daarnaast kan beeldcoaching worden ingezet op basis van vragen vanuit de teams en/of clustermanager.

Pedagogisch coaches

In 2018 gaan we een pilot uitvoeren in het werken met pedagogisch coaches ter voorbereiding op de verplichte inzet in 2019. Een aantal pedagogisch medewerkers zijn hier via een sollicitatieprocedure voor geselecteerd. Het is de bedoeling dat zij hun collega's gaan coachen in het pedagogisch handelen op de groep. Onder begeleiding van de pedagoog wordt hier gezamenlijk een plan van aanpak voor opgesteld. Tevens gaan zij een opleiding volgen om hun coachingsvaardigheden te vergroten.

Taalis VVE medewerkers

Kinderen met een risico op een taalachterstand kunnen voordat zij naar de basisschool gaan voorschoolse educatie (ve) volgen. Het doel van voorschoolse educatie is het voorkomen, vroegtijdig opsporen en aanpakken van taal- en onderwijsachterstanden. Hiermee kunnen deze kinderen een betere start maken op de basisschool.

Serius werk maken van het taalniveau van pedagogisch medewerkers is zowel in het belang van het kind als van de pm-ers. Taalvaardige pedagogisch medewerkers zijn beter in staat om kinderen met een VVE indicatie te ondersteunen in hun Nederlandse taalontwikkeling. Tevens is een goed toegepast rijk taalgebruik door pedagogisch

medewerkers een voorwaarde voor een rijke leeromgeving voor het kind. Verder bepaalt de interactieve vaardigheid en taalvaardigheid van de pedagogisch medewerkers het succes; hoe rijker het taalaanbod, hoe beter de opbrengsten SLO in groep 3.

Pedagogisch medewerkers die als beroepskracht willen werken in de voorschoolse educatie dienen naast de hiervoor gestelde opleidingseisen te voldoen aan de nieuwe taaleis 3F. Zij moeten aantoonbaar het taalniveau 3F voor mondelinge taalvaardigheid en lezen beheersen.

Beleid t.a.v. stagiaires en vrijwilligers

Stagiaires en vrijwilligers worden op een passende manier ingezet. Bij stagiaires wordt rekening gehouden met de opleidingsfase van dat moment. De taken die ze kunnen uitvoeren en de wijze waarop ze worden begeleid, wordt beschreven in het stagebeleid en vrijwilligersbeleid van Kinderwoud.